

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Bajánkovej a sudcov JUDr. Oľgy Trnkovej a JUDr. Milana Deáka v právnej veci navrhovateľa **J.** bývajúceho v N., zastúpeného JUDr. P., advokátom, so sídlom v B. 5, proti odporcovi **P.** so sídlom v H., za účasti vedľajšieho účastníka na strane odporcu **A.** so sídlom v B., o **náhradu škody**, vedenej na Okresnom súde Žiar nad Hronom pod sp. zn. 5 C 88/2004, o dovolaní vedľajšieho účastníka proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 11. apríla 2007 sp. zn. 14 Co 257/2006 takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie vedľajšieho účastníka proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Štiavnici z 11. apríla 2007 sp. zn. 14 Co 257/2006 **z a m i e t a**.

Účastníkom náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Žiar nad Hronom rozsudkom zo 17. augusta 2005 č. k. 5 C 88/2004 – 174 v spojení s opravným uznesením z 8. decembra 2005 (čl. 193) uložil odporcovi povinnosť zaplatiť navrhovateľovi 254 520 Sk a na účet súdu trovy štátu 1 256 Sk v lehote 3 dní od

právoplatnosti rozsudku. Vo zvyšku návrh zamietol a vyslovil, že vo výške 41 564 Sk trovy konania znáša štát. V odôvodnení uviedol, že navrhovateľovi bola pri dopravnej nehode 23. 10. 2002, ktorú zavinil odporca (prevádzateľ motorového vozidla) svojím zamestnancom (vodič motorového vozidla) P. spôsobená škoda na zdraví. V trestnom konaní bol uznaný vinným zo spáchania trestného činu ublíženia na zdraví, keď pri riadení motorového vozidla prekročil povolenú rýchlosť a zachytil navrhovateľa prechádzajúceho cez prechod pre chodcov. Navrhovateľom vytrpenú bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia vyjadril MUDr. J. v lekárskom posudku č. X. a jeho doplnku z 10. 12. 2003 bodovým ohodnotením v rozsahu 779,80 bodov (bolesť), ktoré navrhovateľ navrhol zvýšiť na 50 násobok a 1 260 bodov (sťaženie spoločenského uplatnenia), ktoré navrhovateľ navrhol zvýšiť na 90 násobok v súlade s § 7 ods. 3 vyhlášky č. 32/1965 Zb. o odškodňovaní bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia (ďalej len vyhláška č. 32/1965 Zb.). Na základe vykonaného dokazovania súd prvého stupňa dospel k záveru, že v danej veci sú splnené podmienky pre mimoriadne zvýšenie náhrady za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia podľa tohto ustanovenia. Znalec MUDr. G. v znaleckom posudku popísal zranenia utrpené navrhovateľom pri dopravnej nehode, priebeh ich liečby a následky nimi spôsobené. Konštatoval, že v porovnaní s pourazovým stavom došlo k výraznému zlepšeniu zdravotného stavu navrhovateľa, ktorý je stabilizovaný a z dôvodu vyhojenia úrazových a operačných rán odpadla nutnosť pravidelného užívania liekov a hospitalizácií. Súčasne ale, že zranenia navrhovateľa sa podieľajú na jeho invalidizácii so všetkými následkami vyradenia zo spoločenského, verejného, športového a pracovného života. Navrhovateľ nie je schopný viesť motorové vozidlo, špeciálne upravené alebo neupravené, chodiť komfortne po schodoch, na prechádzky, absolvovať turistické výstupy do hôr, vykonávať svoje doterajšie zamestnanie. Je limitovaný v bežných životných úkonoch, pretože sa nevie postaviť z polohy na kolenách bez pomoci horných končatín a má znemožnený bežný životný štýl v zmysle športovania a práce spojenej so záťažou dolných končatín pre instabilitu pravého kolena a neschopnosti pritiahnutia ľavej nohy hore (ako súčasť pohybového mechanizmu človeka). Prognózu psychického stavu navrhovateľa podmienenú prognózou konečného terapeutického efektu a možných pourazových následkov znalec hodnotil ako nepriaznivú s potrebou psychiatrickej liečby v budúcnosti i s účasťou psychológa. Bolesť vyjadril základným bodovým ohodnotením v rozsahu 426 bodov a sťaženie spoločenského uplatnenia v rozsahu 510 bodov. Súd prvého stupňa so zreteľom na všetky okolnosti danej veci považoval za primerané 7 násobné zvýšenie znalcom určeného základného bodového ohodnotenia bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia. Navrhovateľovi priznal sumu 254

520 Sk, z čoho náhrada za bolesť predstavovala 178 920 Sk a za sťaženie spoločenského uplatnenia 214 200 Sk po odpočítaní už vyplatenej sumy 138 600 Sk (393 120-138 60 = 254 520). O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 2 O. s. p. a trovách štátu podľa § 148 ods. 1 O. s. p.

Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom z 11. apríla 2007 sp. zn. 14 Co 257/2006 na odvolanie navrhovateľa vo výroku, ktorým bol návrh zamietnutý, pripustil späťvzatie návrhu v časti 254 520 Sk, v ktorej rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a konanie zastavil. V zamietajúcej časti rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že odporcovi uložil povinnosť zaplatiť navrhovateľovi titulom mimoriadneho zvýšenia náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia sumu 703 800 Sk a v prevyšujúcej časti návrh zamietol. Výrok o povinnosti odporcu zaplatiť na účet súdu súdny poplatok zmenil tak, že odporcu zaviazal zaplatiť súdny poplatok vo výške 42 228 Sk v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Výrok o povinnosti odporcu zaplatiť trovy štátu (1 265 Sk) potvrdil. Odporcovi uložil povinnosť nahradiť trovy odvolacieho konania vo výške 49 270 Sk a na účet súdu zaplatiť 1200 Sk do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Uviedol, že súd prvého stupňa pri rozhodovaní o nároku navrhovateľa na zvýšenie náhrady za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia podľa § 7 ods. 3 vyhlášky č. 32/1965 Zb. neskúmal podmienky pre ich zvýšenie samostatne a celé dokazovanie vykonával tak, akoby boli u oboch rovnaké. Podmienkami pre zvýšenie náhrady za bolesť sa vlastne ani nezaoberal. Vzhľadom však na zásadu reformatio in peius a skutočnosť, že po rozhodnutí súdu prvého stupňa bola suma ním priznaná titulom zvýšenia náhrady za bolesť (178 920 Sk) navrhovateľovi vyplatená, krajský súd pripustil späťvzatie návrhu v tejto časti, konanie zastavil a nárok uplatnený navrhovateľom na ďalšie zvýšenie za bolesť zamietol (proti tomu výroku dovolanie podané nebolo). Vychádzajúc z dokazovania vykonaného súdom prvého stupňa a doplneného znaleckého posudku znalca MUDr. G. sa krajský súd stotožnil so záverom súdu prvého stupňa o splnení podmienok pre zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia podľa § 7 ods. 3 vyhlášky č. 32/1965 Zb.. Za primerané rozsahu a následkom poškodenia zdravia navrhovateľa považoval 30 násobné zvýšenie základného bodového ohodnotenia určeného znalcom (510 bodov) z dôvodu, že navrhovateľ bol do úrazu prakticky zdravý, po úraze bol rozhodnutím Sociálnej poisťovne uznaný za invalidného (50 % pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť) a stratil schopnosť vykonávať doterajšiu prácu elektrikára. Následkom zranení pri dopravnej nehode má obmedzenia v osobnom, rodinnom živote, ale hlavne je úplne vyradený zo športovej činnosti, v ktorej do úrazu aktívne pôsobil a v rybolove reprezentoval Slovenskú republiku aj

na medzinárodných podujatiach. Obmedzenia v tejto oblasti považoval odvolací súd za rozhodujúce pre posúdenie primeranosti zvýšenia náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia. Navrhovateľovi priznal ešte sumu 703 800 Sk zodpovedajúcu 23 násobnému zvýšeniu, pretože 7 násobné zvýšenie mu bolo už vyplatené. (918 000 – 214 200 – 703 800). O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 O. s. p. v spojení s § 142 ods. 1 O. s. p.

Proti tomuto rozsudku krajského súdu v jeho vyhovujúcej časti podal dovolanie vedľajší účastník . Prípustnosť dovolania vyvodzoval z § 238 ods. 1 O. s. p. a dôvodnosť z § 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p. Žiadal rozsudok v napadnutej časti zrušiť a vec vrátiť krajskému resp. prvostupňovému súdu na ďalšie konanie. Rozhodnutie krajského súdu považoval za nepreskúmateľné, neopodstatnené a priznanie 23 násobného zvýšenia náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia za neprimerané (7 násobné zvýšenie nenamietal). Vyslovil názor , že aj doplnené znalecké dokazovanie vykonané krajským súdom potvrdilo správnosť rozhodnutia súdu prvého stupňa. I keď bolo preukázané, že navrhovateľ sa pred úrazom venoval aktívne rybolovu, ostatné športové aktivity, (okrem rekreačnej, ani iné obmedzenie navrhovateľa v ostatných oblastiach života). Zdôraznil, že zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia v zmysle § 7 ods. 3 vyhlášky č. 32/1965 Zb. je prípustné len v celkom výnimočných prípadoch hodných mimoriadneho zreteľa, v ktorých kultúrne, športové alebo iné zapojenia poškodeného pred úrazom bolo na osobitne vysokej úrovni a mimoriadne, čo navrhovateľom preukázané nebolo. V tomto smere teda neunesol dôkazné bremeno. Preto podľa jeho názoru vyplatené zvýšenie náhrady za sťaženia spoločenského uplatnenia vo výške 214 200 Sk plne zohľadňuje obmedzenia navrhovateľa.

Účastníci sa k dovolaniu nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.) po zistení, že dovolanie bolo podané účastníkom konania v zákonnej lehote (§ 240 ods. 1 O. s. p.) a že ide o rozhodnutie , proti ktorému je prípustné (§ 238 ods. 1 O. s. p.) preskúmal rozsudok odvolacieho súdu v napadnutej časti a dospel k záveru, že dovolanie vedľajšieho účastníka nie je dôvodné.

So zreteľom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 O. s. p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných

vád uvedených v § 237 O. s. p. zaoberal sa predovšetkým otázkou, či konanie v tejto veci nie je postihnuté niektorou z vád vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O. s. p. (t. j. či nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, nedostatku spôsobilosti účastníka byť účastníkom konania , nedostatku riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad nedostatku návrhu na začatie konania tam, kde konanie sa mohlo začať len na takýto návrh, prípad odňatia možnosti účastníka konať pred súdom alebo prípad rozhodovania vylúčeným sudcom či súdom nesprávne obsadeným). Takéto vady neboli dovolateľom namietané a ich existenciu nezistil ani dovolací súd. Následne sa Najvyšší súd Slovenskej republiky zaoberal správnosťou napadnutého rozsudku z hľadiska uplatneného dovolacieho dôvodu t. j. či rozhodnutie odvolacieho súdu v napadnutej časti spočíva v nesprávnom posúdení veci.

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav, dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Predmetom konania bol navrhovateľom uplatnený nárok na mimoriadne zvýšenie náhrady za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia podľa § 7 ods. 3 vyhlášky č. 32/1965 Zb.

Náhrada za bolesť a náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia sú dve samostatné zložky náhrady škody na zdraví, (i keď vo vyhláške č. 32/1965 Zb. upravené spoločne). Táto vyhláška upravuje zvlášť podmienky, za ktorých sa poskytuje odškodnenie za bolesť a zvlášť podmienky pre odškodnenie sťaženia spoločenského uplatnenia. Preto aj zvýšenie odškodnenia u oboch nárokov treba posudzovať osobitne, ako správne konštatoval odvolací súd (viď aj rozsudky Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Cdo 117/2000, 3 Cdo 114/2007)

Podľa § 7 ods. 3 vyhlášky č. 32/1965 Zb. v prípadoch hodných osobitného zreteľa môže súd odškodnenie za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia primerane zvýšiť a to i nad sumu ustanovenú v odsekoch 1 a 2 tohto ustanovenia.

V súlade s citovaným ustanovením mimoriadne zvýšenie náhrady za bolesť a náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia prichádza do úvahy len vo výnimočných prípadoch t. j. v prípadoch hodných osobitného zreteľa . Súd ich môže v týchto prípadoch primerane zvýšiť nad stanovené najvyššie sadzby odškodnenia bez akéhokoľvek obmedzenia, avšak takéto zvýšenie vykonané v rámci voľnej úvahy súdu musí byť vždy náležite odôvodnené s prihliadnutím k mimoriadnej povahe a okolnostiam konkrétneho prípadu.

Dovolateľ namietal nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom z hľadiska primeranosti zvýšenia náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia , preto predmetom prieskumu dovolacím súdom bolo posúdenie správnosti záveru odvolacieho súdu o opodstatnenosti priznania ďalšieho zvýšenia náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia zodpovedajúce 23 násobnému zvýšeniu základného bodového ohodnotenia nad rozsah zvýšenia priznaného súdom prvého stupňa(7 násobné zvýšenie súdom prvého stupňa nenamietal).

Náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia určená na základe počtu bodov stanovených lekárom predstavuje jednorázové odškodnenie za preukázateľne nepriaznivé dôsledky pre životné úkony poškodeného, pre uspokojenie jeho životných a spoločenských potrieb a pre plnenie jeho spoločenských úloh (§ 4 ods. 1 vyhlášky č. 32/1965 Zb.). Podľa ustálenej súdnej praxe citované ustanovenie umožňovalo zvýšenie náhrady nad vyhláškou stanovený limit len v celkom výnimočných prípadoch hodných mimoriadneho zreteľa, kedy možnosti poškodeného sú veľmi výrazne obmedzené či celkom stratené v porovnaní s vysokou a mimoriadnou úrovňou jeho kultúrnych, športových či iných aktivít v dobe pred vznikom škody alebo vtedy, keď je poškodený pre následky poškodenia zdravia takmer vyradený zo života a jeho predpoklady k uplatneniu v spoločnosti sú takmer stratené.

V prejednávanej veci bolo z hľadiska skutkového stavu zistené, že zranenia utrpené navrhovateľom pri dopravnej nehode napriek konštatovaniu znalca o stabilizácii a zlepšení zdravotného stavu v dôsledku vyhojenia úrazových a operačných rán po opísaných komplikáciách zanechali u neho trvalé následky. Navrhovateľ bol uznaný za invalidného, stratil schopnosť vykonávať pôvodnú prácu, má obmedzenia v osobnom, rodinnom, spoločenskom živote, ale najmä je vyradený z aktívnej športovej činnosti . Pred úrazom sa dlhodobo, aktívne a úspešne venoval rybolovu, v ktorom reprezentoval aj na medzinárodnej

úrovni. Vychádzajúc z uvedeného skutkového stavu možno súhlasiť s právnym názorom odvolacieho súdu, že okrem už priznaného zvýšenia náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia prichádza do úvahy ďalšie zvýšenie a dovolací súd sa stotožňuje aj so záverom odvolacieho súdu, že primerané rozsahu a následkom poškodenia zdravia je 30 násobné zvýšenie základného bodového ohodnotenia. Preto odvolací súd tým, že zmenil rozsudok súdu prvého stupňa a priznal navrhovateľovi zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia v rozsahu 23 násobného zvýšenie jeho základného bodového ohodnotenia nad rozsah už priznaného 7 násobného zvýšenia, vec správne právne posúdil.

Námietku vedľajšieho účastníka o nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu v napadnutej časti nepovažuje dovolací súd za dôvodnú. Ak odvolací súd mení súdom prvého stupňa priznanú výšku odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia z dôvodu, že za primeranú považuje inú, v danom prípade vyššiu, musí v odôvodnení zmeňujúceho rozhodnutia vysvetliť dôvod potreby zmeny náhľadu na primeranosť. To znamená, že musí poukázať na určité konkrétne skutkové alebo právne významné okolnosti a s poukazom na ne vysvetliť, prečo a z akých dôvodov dospel k názoru, že primeranou nie je náhrada, ktorú určil súd prvého stupňa, ale náhrada iná. Keďže odvolací súd pri zmene rozhodnutia (220 O. s. p.) v dôsledku zmeny náhľadu na primeranosť priznanej náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia nahradzuje rozhodnutie súdu prvého stupňa, musí jeho rozhodnutie aj v tomto smere obsahovať úplné a výstižné odôvodnenie. Len také rozhodnutie možno označiť za preskúmateľné (§ 157 ods. 2 a 3 v spojení s § 211 O. s. p.). Napadnutý rozsudok odvolacieho súdu v plnom rozsahu preskúmateľný je, lebo obsahuje postačujúce vysvetlenie dôvodov, pre ktoré odvolací súd dospel v porovnaní so súdom prvého stupňa k odlišným záverom v otázke, aký násobok základného bodového ohodnotenia vyjadruje primeranosť náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia.

So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie vedľajšieho účastníka ako nedôvodné zamietol (§ 243b ods. 1 veta pred bodkočiarkou O. s. p.).

Účastníkom náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd nepriznal, pretože im žiadne trovy nevznikli .

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 23. apríla 2008

JUDr. Jana Bajánková, v.r.

Za správnosť vyhotovenia :

predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia :